

Med tilladelse fra pensioneret major Bent Agger har jeg fået lov til at gengive hans skrevne ord om den oprindelige Gule-ærte-sten ved overleveringen til museet i Fredericia i 1996:

Bent Agger
Major

Randers
Juni 1996

BERETNINGEN OM STENEN

HISTORIEN:

I efteråret 1961 var der en større NATO-øvelse i Jylland.

Langelandsgade Kaserne i Århus skulle under øvelsen bruges som krigsfangelejr, og da den derefter skulle renoveres og istandsættes, blev det, der dengang hed COMLANDDENMARKS Telegrafkompagni, beordret til at forlade sin barak for en 3-4 ugers periode.

COMLANDDENMARK stod for "Commander Landforces Denmark" og funktionen var påbegyndt etableret i foråret 1952 som forgænger for det, der i dag hedder COMBALTAP – altså "Commander Baltic Approaches". Det var den til enhver tid siddende danske Hærchef, som var COMLANDDENMARK, indtil generalløjtnant T. Andersen fra flyvevåbnet blev udnævnt til chef for den nyoprettede Enhedskommando og den første COMBALTAP den 8. december 1961, selv om BALTAP som myndighed først blev etableret i juli 1992. Som en konsekvens heraf voksede COMLANDDENMARKS Telegrafkompagni til bataljons størrelse og skiftede navn til COMBALTAPS Telegrafbataljon (6 Telegrafbataljon).

Det er dog en historie som ikke har noget med resten at gøre, men skal blot sætte ting på plads.

RAMMEN:

COMLANDDENMARKS Telegrafkompagni skulle som sagt flytte ud fra kasernen.

Kompagniets nye opholdssted blev Bækkelund Plantage der ligger cirka 20 kilometer sydvest for Viborg. Chefen for kompagniet var kaptajn J. B. Henningsen og næstkommanderende premierløjtnant Jens Peter "Øregas" Svendsen. Jeg var radiodelingsfører. Overfenrik E. V. Nicolaisen SKT-delingen, overfenrik F. W. Petersen ("Fini") havde Telefondelingen og overfenrik L. Rahbek var kommandoofficier. Fenrik K. Jensen havde radiokædedelingen og overfenrik J.K. Mikkelsen var telegrafmekaniker mens overfenrik J. H. Michelsen var materielofficer. Kompagniet var midlertidig forstærket med kaptajn A. V. Øelund, der til daglig var radiolærer ved regimentet på Langelandsgades Kaserne, men som nu afviklede rådighedstjeneste som officer af reserven. Telegrafregimentets nuværende CH/T, major O.P. Sørensen, var dengang konstabel på radiodelingens SCR 399 station.

Dette er atter baggrundsoplysninger, som heller ikke har noget med beretningen at gøre. Igen blot sætte ting på plads.

BERETNINGEN:

Det er ikke nemt at beskæftige lidt under 200 mand i så lang tid, når de omgivelser der er at gøre det i, er en løvskov – selv om den er af anseelig størrelse. "Fini" var kompagniets lærer i Fysisk uddannelse og træning (FUT) og han var jo det oplagte offer fra at skulle holde kompagniet beskæftiget, så der blev løbet nogle lange orienteringsløb og nogle lange ture – alene med det formål at løbe orienteringsløb og lange ture for at få tiden til at gå.

Det var naturligvis ikke holdbart i længden, så det første tiltag til adspredelse var at vi malede alle sten i kompagniets gule farve, Hver en sten vi kom i nærheden af var i farezonen, og der var ikke mange som gik ram forbi. Inden længe kunne vi proklamere en "Yellow Stone Park" i Bækkelund Plantage.

Kompagniet havde gennem årene indarbejdet en tradition for, at der i feltmessen blev serveret Gule Ærter på alle øvelsens sidste aften (fredag aften).

Det blev derfor besluttet, at kompagniet i taknemmelighed skulle rejse et minde over den person som på en så prægtig måde har bidraget til dels vor madkultur og dels vore ganers og smagsløgs liflige pirren.

Vi fandt en sten i passende størrelse, og på den skrev vi med gule bogstaver – under et billede af den hest (CLAUS COMLÆNDER) som kompagniet havde anskaffet et par måneder tidligere.

HIL
OPFINDEREN AF DE
GULE ÆRTER
REJST I ÆRBØDIGHED AF
COMLANDDENMARKS'S
TGKMP- 1961

Ved Indvielsen var der placeret yderhjelme rundt om stenen. De var gravet ned med åbningen opad og fyldt med vand, og i disse plaskede små gule plastic-ænder og ællinger. Til indvielsen var der anskaffet adskillige kasser af den specielt fremstillede gule Silkeborg sodavand med kompagniets egne etiketter (naturligvis også med CLAUS).

Da kompagniet rejste fra plantagen efter overstået eksil, blev stenen efterladt, for den stedlige skovrider gav udtryk for, at han gerne ville beholde stenen, hvor den stod, ligesom han lovede at vedligeholde den med maling og tilsikre, at den ikke led nogen overlast.

Siden har jeg et par gange besøgt stenen med mine to drenge, og i 1977 – hvor jeg var næstkommanderende i 6. Telegrafbataljons Telegrafkompagni – planlagde jeg for kompagniets personel et besøg ved Satellitkommunikationsstationen (SATCOM) i Munklinde, og intet var vel mere naturligt end at slå et slag omkring plantagen, da vi kørte gennem Bækkelund, således at kompagniets personel kunne få et lille indblik i enhedens historie – og konstatere, at den stod som den blev sat seksten år tidligere.

I 1981 flyttede 6. Telegrafbataljon sit beredskabsområde til Hagsholm Skov syd for Randers, og major E. Gam og kaptajn C.O. Jensen fik til opgave at inddrage Mindestenen, og få den opstillet i det nye beredskabsområde. De måtte have lokal hjælp til at finde stenen, men det kan de nok bedst selv berette om.

SLUTNINGEN:

Den 20. juni 1996 blev stenen – i en alder af 35 år – ved en lille ceremoni overleveret til Telegrafhistorisk Museum i Fredericia, således at alle interesserede let kan finde vej til den.

Finde vej til den sten som ellers har ført et liv i ret stor ubemærkethed, når man ser bort fra vi som kendte historien – og vidste hvor den stod!

Kære læsere – major Erik Gams beretning om afhentningen af stenen i 1981 kan høres og ses på youtube:
<https://www.youtube.com/watch?v=MO7vpqCX27k>

Ligesom vi har "Hald Eges Pris" af Frederik Vilhelm Boserup Poulsen, har de "De Gule Ærter Pris":

Mel.: Rejser sig søen med skumhvide manker.....

Eller: Poul sine høns i haven lod flyve...

1. Skål for de planter så friske og grønne,
smykket med blomster så hvide som sne.
De bli'r forvandlet til bælg så kønne,
Som når de tørres, bli'r gule at se.
Så skal de koges med urter og rødder,
Salt skal der til og lidt peber, man støder.
Nu kan I tro appetitten "får fødder".
Tag jer en skefuld **OG SNUP JER EN SKÅL.**

2. Flæsk skal der til, når man ærterne nyder,
saltet og røget og sribet og kogt.
så kommer pølser, og her man ej snyder.
"Tag som en sømand, som snart skal på togt".
Sennep og eddike bruges som følge,
Rudbrød, rødbeder og øllet skal bølge.
Smagen fra grisen vi ikke vil dølgje.
Tag jer en⁽¹⁾ stykke **OG SNUP JER EN SKÅL.**

3. Gamle Columbus drog bort over havet,
Helt til Amerika sejled' han hen.
Der lå kartoflen i jorden begravet,
Den sku' han hente og komme igen.
Knolden sku' bruges som råstof til snapse,
Fattigmandsglæde – men også for "lapse",
Mon vi en enkelt af dem skulle hapse.
Tag jer en⁽¹⁾ dramglas **OG SNUP JER EN SKÅL.**

Tekstforfatter: Ukendt. ⁽¹⁾ Ifølge sangteksten.

Man skulle vist have været soldat i starten af 1960'erne.....

Poul Harald Christensen
Egeskovvej 18